

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXVIII ♦ Nr. 12 (393) ♦ DECEMBRIE 2018

Plimbare prin Bizanț (IV) Biserica Pantocratorului

În cartierul Zeyrek se află fosta Mănăstire a Pantocratorului și a Maicii Domnului Mult-Milostiva, ctitorie a Împăratului Ioan al II-lea Comnen și a soției acestuia, Împărăteasa Irina.

» Pagina 4

Împodobirea bradului, în datinile populare românești

Când vorbim de luna decembrie, gândul ne duce imediat la sunetul colindelor, la imaginea bradului împodobit, la cadouri și la venirea în lume a Mântuitorului Hristos.

» Pagina 5

Din viața eparhiei

Evenimente dedicate Centenarului Marii Uniri, în protopopiatul Târgu-Mureș
Acțiuni social-filantropice, în perioada premergătoare praznicului Nașterii Domnului
Concerte tradiționale de colinde, în Arhiepiscopia Alba Iuliei

Paginile 2-3

Varia

Să apărăm și să cultivăm libertatea și unitatea națională ca manifestări ale demnității poporului român
Expoziție la Viena, cu icoane și tablouri ale Sfântului Andrei Șaguna
Drapelul național al României are în spate o tradiție complexă și interesantă

Pagina 7

Centenarul Marii Uniri, sărbătorit în Cetatea Alba Iuliei

După un secol de la împlinirea visului de unitate națională a românilor, prin unirea Transilvaniei cu România, la 1 Decembrie 1918, fiii Patriei străbune au rămas uniți în același cuget curat și în aceeași simțire sfântă, vibrând la unison pentru idealurile spirituale și materiale ale națiunii mult iubite. Îmbrăcată în aleasă haină de sărbătoare, Cetatea gloriei lui Mihai Viteazul – Alba Iulia – și-a deschis larg porțile pentru cei două sute de mii de români care au ales să celebreze Centenarul Marii Uniri în acest spațiu încărcat de energii etnice și plin de istorie, pe care au pășit iluștrii și bravi noștri înaintași, în urmă cu o sută de ani.

Manifestările dedicate Zilei Naționale au început din 28 noiembrie, cu numeroase evenimente organizate în cinstea eroilor naționali și a făuritorilor Marii Uniri și în scopul sensibilizării conștiinței colective față de darul unității primit prin jertfele strămoșilor noștri. În seara din ajunul zilei de 1 Decembrie, sute de preoți și credincioși, în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu, i-au întâmpinat cu bucurie pe Preafericitul Părinte Teofil al III-lea, Patriarhul Ierusalimului și al Întregii Palestine, și pe Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Orto-

doxe Române. Cu acest prilej, după oficierea slujbei de *Polihroniu*, în Catedrala Reîntregirii, Arhiepiscopul nostru a adresat un calduros și emoționant cuvânt de bun-venit celor doi Părinți Patriarhi.

În liniștea zorilor Zilei Centenarului, se auzeau cântările Dumnezeieștii Liturghii, oficiate de un frumos sobor de ierarhi, preoți și diaconi, în Catedrala Încoronării. Încă nu

se crăpase bine de ziuă și incinta ansamblului arhiepiscopal era plină de români veniți din toate provinciile țării și din toate colțurile lumii, cu cocarde tricolore în piept sau cu drapelul național în mână, în ciuda unui frig năprasnic ce se așezase peste Cetatea Unirii. Căldura sufletească, emanată din puterea rugăciunii, i-a animat pe toți cei prezenți, adunați în jurul sanctuarului unității naționale, trăind unita-

tea credinței în taina Liturghiei. După cele trei ore de slujbă duioasă, de la ora 10:00, în prezența multimilor, a oficialităților centrale și locale, a membrilor Casei Regale, a celor peste treizeci de ierarhi, Părintele Patriarh Daniel, dimpreună cu Patriarhul Ierusalimului și cu Arhiepiscopul nostru, a oficiat slujba de *Te-Deum*, după care a rostit cuvântul festiv.

În continuare, soborul de arhierie în frunte cu Preafericiții Părinți Patriarhi, oficialități de stat și distinși oameni de cultură s-au îndreptat spre Sala Unirii, unde a avut loc citirea *Rezoluțiunii Adunării Naționale de la Alba Iulia*. În latura de răsărit a Sălii Uniri au fost primite soliile din Cetățile de Scaun ale provinciilor românești, după care Părintele Patriarh Daniel a binecuvântat cele două plăci omagiale pe care au fost înscrise numele celor 1228 de delegați la Marea Adunare Națională. Din Piața Cetății, pe jos, printre zecile de mii de oameni, cu multă voie bună și cu dragoste părintească, ierarhii noștri au mers spre Piața Tricolorului, oferind binecuvântări și adresând frumoase urări tuturor celor veniți la sărbătoarea națională.

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul
ierarhului

Pastorală la Nașterea Domnului

Iubiți fii duhovnicești,

După căderea în păcat și după alungarea din Rai a strămoșilor noștri Adam și Eva, lumea căzută „stătea în întuneric și în umbra morții” (Mt. 4, 16). Omul se simțea părăsit de Creatorul său și era trist și înșingurat. Aceste suferințe cumplite – consecință a îndepărtării omului de Părintele său – îi pune capăt Fiul lui Dumnezeu, Care S-a întrupat și S-a născut printre muritori, ca să ne izbăvească de păcatul strămoșesc și să ne ofere „bucuria mântuirii” (Ps. 50, 13).

Un înger s-a arătat atunci păstorilor din Betleem, zicându-le: „Vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că în cetatea lui David vi S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul” (Lc. 2, 10-11). De atunci, noi avem un motiv consistent de bucurie, drept pentru care și Sfântul Ioan Gură de Aur îndeamnă: „Dumnezeu pe pământ S-a arătat în trup și cu oamenii a petrecut. Să ne bucurăm dar și să ne veselim, iubiților!”.

Dreptmăritori creștini,

Scopul lucrării răscumpărătoare a lui Hristos a fost risipirea tristeții și a durerii omului, cauzate de căderea în păcat și de moarte. Totodată, scopul lucrării Sale mântuitoare a fost să ne ofere posibilitatea de a viețui lângă El, de a trăi propria Sa viață, o viață de bucurie adevărată. Înainte de Pătimirile Sale, Domnul a grăit ucenicilor Săi și nouă tuturor: „Acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei” (In. 17, 13). După Învierea Sa, Iisus va transmite bucuria Învierii femeilor mironosițe și lumii întregi, zicând: „Bucurați-vă!” (Mt. 28, 9). Cum să nu ne bucurăm știind că „dacă Domnul nu s-ar fi făcut om, n-am fi înviat din morți, răscumparați de păcate, ci am fi rămas morți sub pământ”, precum afirma Sfântul Atanasie cel Mare.

Hristos, „Păstorul și Păzitorul sufletelor noastre” (I Pt. 2, 25), este izvorul bucuriei veșnice. El nu dorește nimic altceva decât să ne facă părtași la imensa Lui bucurie, dar, din nefericire, astăzi

mulți oameni sunt triști. Unii sunt zdrobiți de grijile vieții materiale, în vreme ce le-ar fi de ajuns să se încredințeze Providenței divine pentru a afla seninătatea. Alții sunt stăpâniți de trufie neînfrântă, de ambiții deșarte, de gelozie amară și de căutarea neliniștită a bunurilor pământești, care nu sunt niciodată suficiente pentru a le umple sufletul. Alții sunt victime ale poftelor dezordonate, ale febrei simțurilor, care le face inima nesimțitoare la savoarea celor spirituale. Avea dreptate Fericitul Ieronim care spunea: „Ar fi o nebunie să gândim că e cu puțință să ne desfătăm cu lumea și să împărțim cu Hristos”.

Bucuriile acelor desfătări pământești și trupesti, ale acelei „dolce vita”, sunt fugare, trecătoare și amăgitoare. Ele nu ne asigură odihna cea adevărată și succesul durabil. E probabil ca buzele să rădă, însă omul rămâne înrobitor și, mai devreme sau mai târziu, conștientizează cu disperare golul său sufletească înfricoșător. Doar bucuria lui Hristos poate să umple ființa omenească și să ne facă, într-adevăr,

fericiți și veseli. Filozoful francez Blaise Pascal (†1662) ne arată acest lucru din experiența lui personală, afirmând: „Niciun om nu este mai fericit decât creștinul adevărat”.

Bucuria creștinească este roadă a Duhului Sfânt în sufletul omului credincios și iubitor de Hristos și de semenii (cf. Gal. 5, 22) și arvună a bucuriei veșnice din Împărăția lui Dumnezeu (cf. Rom. 14, 17). Ea este vlăstarul credinței, fiindcă numai cel care crede în Hristos și trăiește după Evanghelie, doar acela poate să simtă măreția și frumusețea bucuriei curate. Sfântul Vasile cel Mare ne încredințează că „pentru cel drept, bucuria cea dumnezeiască și cerească este continuă, pentru că în cel drept locuiește o dată pentru totdeauna Duhul Sfânt”. Bucuria lui Hristos este siguranța neclintită a celui răscumplat, este o realitate spirituală care îi îmbată inima și îi adapă sufletul și trupul.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Decembrie

Sfânta Muceniță Anisia

Sfânta Anisia s-a născut în cetatea Tesalonic, din părinți nobili și bogați, cetățeni de frunte ai orașului și foarte credincioși. Tocmai de aceea, Anisia a fost crescută cu mare evlavie în curăția credinței creștine. Rămânând orfană la o vârstă foarte fragedă, s-a închinat cu totul rugăciunii și cugețurilor dumnezeiești. Arzând de dragoste pentru Hristos, își zicea adesea: „O, cât de mincinoasă este viața tinereții, întru care te smintești sau îi smintești pe alții! Și cât de bună este bătrânețea! Lar sufletul meu se umple de tinerețe văzând cât trebuie să aștept până ce voi urca la Domnul”.

După ce și-a împărțit întreaga bogăție celor aflați în lipsuri, a început să-i caute pe cei din temnițe, oferindu-le cele de trebuință și ajutându-i pe cei osteniți de muncă și slăbiți. Mai mult decât atât, îi vindeca pe cei bolnavi, ungându-i cu balsamuri, legându-le rănile și mângâindu-i pe cei mâhniți.

În acea vreme, Împăratul Maximian a pornit prigoana îm-

potriva creștinilor, permițând ca aceștia să poată fi uciși oriunde s-ar afla, fără nicio judecată și fără nicio sentință. Într-o zi din anul 298, pe când se desfășura un festival păgănesc închinat soarelui, tânăra Anisia a ieșit din casa ei pentru a merge la biserică. Împăratul, văzând-o foarte frumoasă, s-a apropiat de ea cu gânduri desfrânate, dar ea a fost fermă în credință, spunând: „Sunt roaba lui Hristos și mă grăbesc să ajung la biserică”. Atunci, soldatul din garda imperială a înjunghiat-o cu sabia în coastă și a ucis-o.

Sfânta fecioară muceniță a fost luată de creștini și îngropată cu cinste. Deasupra mormântului ei, a fost construită o biserică măreață. Moaștele Sfintei Anisia se află în prezent în Tesalonic, în aceeași biserică unde se găsesc și moaștele Sfântului Dimitrie, iar acum, cei care se roagă cu credință Sfintei Mucenițe primesc alinare sufletească și ajutor din partea lui Dumnezeu. Biserica o prăznuiește în fiecare an în data de 30 decembrie.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA DECEMBRIE

» continuare în pag. 5

Împodobirea bradului, în datinile populare românești

Atunci când vorbim de luna decembrie, gândul ne duce imediat la sunetul colindelor, la imaginea bradului împodobit, la cadouri și la venirea în lume a Mântuitorului Hristos. Însă, în acest articol, dorim să arătăm faptul că bradul împodobit, la români, nu este o tradiție concomitentă cu era modernă, ci are o dimensiune mult mai profundă, cu o vechime considerabilă.

Dendrolatria și totemismul arboricol sunt două elemente importante din viața religioasă a vechilor popoare. Unii istorici fixează această formă de venerare înaintea de epoca neolitică. Pe teritoriul țării noastre, în funcție de regiune, arborii locali au primit valoare de totem, iar un loc important în această categorie îl are, fără discuție, bradul. Arheologii au identificat în peșterile din Carpați și din Dobrogea figurine, amulete, talismane și picturi murale reprezentând brazi. Specialiștii în mitologie scot în evidență fap-

tul că în aproape fiecare cultură găsim un arbore cosmic, a cărui existență este strâns legată de cosmogonie. Astfel, fiind vorba de mitul arborelui cosmic propriu poporului carpatic (întâi dac, apoi daco-român și român), popor de munteni, este de presupus ca acest arbore mare să fie un conifer, întrucât conifelele domină ecosistemul arborel din Carpați... În conștiința folclorică și în ritologia mitică a poporului român, specia *molid* și specia *brad* sunt omologate și considerate sfinte. Mai mult decât atât, bradul, ca arbore sfânt, nu rămâne doar un simbol pentru mitologia populară românească, ci devine chiar un *ax cosmic* în jurul căruia se conturează întreaga viață și existență a omului (așa se explică apariția bradului în obiceiurile și tradițiile populare legate de cele trei mari evenimente din viața omului – nașterea, căsătoria și moartea). Astfel, putem spune că bradul devine un reper pentru viața țărânului român.

LUNA DECEMBRIE ÎN ISTORIE

1 decembrie 1918: În urma convocării Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, a fost înfăptuit visul de veacuri al românilor: Marea Unire;
5 decembrie 1864: A fost promulgată Legea asupra instrucțiunii în România, prin care învățământul a devenit unitar în întreaga țară, stabilindu-se, totodată, anii de studiu;
9 decembrie 1865: A avut loc protestul deputaților români din Dieta Transilvaniei împotriva unirii Transilvaniei cu Ungaria;
11 decembrie 1861: Domnitorul Alexandru Ioan Cuza a dat citire Proclamației privind îndeplinirea Unirii și înființarea națiunii române;
21 decembrie 1883: A apărut volumul *Poezii* al lui Mihai Eminescu, editat de către Titu Maiorescu. Volumul este primul și singurul tipărit în timpul vieții poetului;
29 decembrie 1610: Gabriel Bathory, principe al Transilvaniei, a pornit campania împotriva lui Radu Șerban, domn al Munteniei;
31 decembrie 1889: S-a stins din viață mare scriitor român Ion Creangă, originar din Moldova.

» continuare din pag. 1

Centenarul Marii Uniri, sărbătorit în Cetatea Alba Iuliei

Ajunși în fața clopotniței Catedralei arhiepiscopale, Părinții Patriarhi și suita oficială au urmărit *Parada portului popular și Reconstituirea istorică a Marii Adunări Naționale*. Acum 100 de ani, de pe o tribună amplasată în acest loc, pe câmpul lui Horea, episcopul Miron Cristea își rostea celebra cuvântare și transmitea mulțimilor vestea unirii Transilvaniei cu Țara-Mamă. Traversând anevoios Podul Unirii, alaiul de clerici și oficialități s-a îndreptat spre Monumentul Marii Uniri. Aici, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a săvârșit slujba de binecuvântare a noului monument, format din patru cruci așezate una în fața celeilalte și unite în partea superioară.

În jurul orei 15:00, în Piața Tricolorului, înalții prelați ai Bisericii Ortodoxe și oficialitățile prezente

l-au întâmpinat pe domnul Klaus Werner Iohannis, Președintele României. După ce a depus o coroană de flori la statuia Regelui Ferdinand, întregitorul de țară, din fața Catedralei Încoronării, Excelența Sa a fost condus spre esplanada Monumentului Marii Uniri, unde a rostit o alocuțiune și a inaugurat monumentul, alături de domnul Mircea Hava, primarul municipiului Alba Iulia. Mai departe, cu toții au purces spre tribuna amenajată la răscrucea dintre Bulevardul Transilvaniei și Bulevardul 1 Decembrie 1918, pentru a urmări *Ceremonia militară*, în cadrul căreia au defilat aproximativ 2000 de soldați și specialiști din structurile MAPN, MAI, SRI și ANP, 150 de mijloace tehnice specifice și 23 de aeronave militare.

La finalul zilei, delegațiile Patriarhiei Ierusalimului și Patriar-

hiei Române și membrii Sfântului Sinod s-au adunat în Salonul de onoare al Reședinței arhiepiscopale, unde a avut loc recepția oficială. După cuvintele de apreciere și de felicitare ale Părintelui Patriarh Daniel adresate Înaltpreasfințitului Irineu pentru buna organizare a evenimentelor dedicate Centenarului Marii Uniri, Părintele Arhiepiscop a mulțumit Preafericitului Părinte Teofil al III-lea și Preafericitului Părinte Daniel pentru bucuria pe care au adus-o în inimile clerului și credincioșilor prezenți la Alba Iulia, cu prilejul acestei sărbători omagiale. Cu adevărat, ziua de 1 Decembrie 2018 a fost „un mare, unic și memorabil eveniment”, precum pe bună dreptate a afirmat Arhipăstorul nostru.

Pr. Oliviu Botoi

Evenimente dedicate Centenarului Marii Uniri, în protopopiatul Târgu-Mureș

Sâmbătă, 1 Decembrie 2018, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la Marea Unire, întreaga suflare românească din Târgu-Mureș a îmbrăcat haină de sărbătoare. Cu acest prilej, în fața Catedralei Marii din municipiu a fost oficiată slujba de *Te-Deum* de către un impresionant sobor de preoți și diaconi. În continuare, în

prezența a numeroși credincioși, s-a dat citire *Proclamației de Unire*, după care a avut loc un deosebit concert de cântece patriotice susținut de Corala „Laudate Dominum” a preoților Protopopiatului Ortodox Târgu-Mureș. La final, în fața statuii lui Avram Iancu, situată în vecinătatea Catedralei, a fost realizată o impresionantă

Horă a Unirii, dorindu-se, astfel, a fi reconstituită, în chip simbolic, atmosfera din urmă cu un secol, de la Alba Iulia.

De asemenea, tot cu prilejul Zilei Naționale a României, a fost săvârșită, în parohia Corunca, o slujbă de mulțumire pentru toate binefacerile revărsate de Dumnezeu asupra poporului nostru. În prezența a numeroși credincioși, cinci preoți au oficiat slujba de *Te-Deum* la Căminul Cultural din localitate. Deși numărul dreptslăvitorilor creștini de aici nu este unul mare, comunitatea românilor din Corunca a dovedit un deosebit spirit patriotic, sărbătorind cu multă emoție Centenarul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918.

Pr. Olimpiu Zăhan

Centenarul Marii Uniri, sărbătorit cu bucurie de prichindeii de la Centrul de zi „Sfânta Irina” din Blaj

Copiii de la Centrul de zi „Sfânta Irina” din Blaj au sărbătorit Ziua Națională a României și Centenarul Marii Uniri. Îmbrăcați în costume populare, micuții au fost implicați în diferite activități educative și distractive, iar cu ajutorul educatoarelor și-au însușit câteva cunoștințe despre semnificația zilei de 1 Decembrie și au pregătit diverse materiale reprezentative. De asemenea, copiii au confecționat din carton colorat câte un steaguleț în formă de inimioară pe care a fost inscripționat numărul „100”, dar și o ghirlandă în culorile tricolorului, reprezentând harta României. La finalul activităților, copiii și-au

dat mânușele și au format împreună Hora Unirii.

Pentru că în preajma Zilei Naționale îl sărbătorim pe Sfântul Apostol Andrei, cel care a adus creștinismul în țara noastră, micuții au ascultat „poveștea Sfântului Andrei”, iar la plecare au primit câte o iconiță cu Apostolul nostru. Cu prilejul acestui eveniment deosebit, reprezentanții Centrului de zi din municipiul Blaj au afirmat următoarele: „An de an, în preajma Zilei Naționale a României, îi implicăm pe copilașii noștri în diferite activități educative, potrivite vârstei lor. Prin acestea, dorim ca, pe lângă transmiterea unor informații istorice, să le insuflăm celor mici

sentimentul de prețuire a trecutului poporului român și de mândrie națională”.

Aproximativ 40 de copii din Blaj beneficiază de serviciile acestui Centrul de zi, care funcționează din vara anului 2012 în cadrul rețelei social-filantropice a Arhiepiscopiei Ortodoxe a Alba Iuliei. Acesta vine în sprijinul părinților care locuiesc pe raza municipiului Blaj și au o situație socio-economică dificilă, oferind o alternativă pentru îngrijirea și educarea copiilor cu vârste cuprinse între zero și trei ani. Copiii sunt îngrijiți 10 ore pe zi, primesc două mese principale și două gustări, igienizare corespunzătoare, au program de odihnă, activități educative cu caracter ludic, activități de socializare și integrare, de recreere, evaluare psihologică periodică a dezvoltării cognitive și intervenție logopedică. De asemenea, părinților li se oferă servicii de consiliere socială și psihologică, informare, mediere în relațiile cu serviciile sociale și instruire în ceea ce privește educarea și îngrijirea corespunzătoare copilului mic.

Pr. Nicolae Ignat

Acțiuni social-filantropice, în perioada premergătoare praznicului Nașterii Domnului

Praznicul Crăciunului oferă fericite prilejuri de primenire sufletească, ce ne ajută să fim mai aproape de Dumnezeu. Orice bun creștin dăruiește aproapelui său, după poruncile Evangheliei. Începând cu vorbele bune și simțămintele altruiste până la faptele milostivirii și dăruirii de sine, credincioșii Eparhiei noastre s-au aplecat asupra nevoilor semenilor lor lipsiți și necăjiți, pentru ca și aceștia să simtă dragostea nețărmurită a Domnului pentru toți frații Săi prea mici.

Miercuri, 5 decembrie a.c., cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, Asociația Filantropia Ortodoxă Alba Iulia, filiala Târgu-Mureș, a organizat, în colaborare cu Protopopiatul Ortodox Târgu-Mureș, o acțiune filantropică menită să aducă bucurie în sufletele celor mici. Astfel, în ajunul sărbătorii Sfântului Ierarh Nicolae au fost oferite numeroase daruri celor aflați în

suferință, care, cu multă nerăbdare, îl așteaptă an de an pe ierarhul cel milostiv, darnic și iubitor al purității și gingășiei copilăriei.

În cadrul acestei acțiuni, preoții Constantin Toma, Florin Țifrea și subsemnatul au dăruit cadouri celor peste 250 de copii internați la Spitalul Județean Mureș, în cadrul secțiilor: Neuropsihiatrie infantilă, TBC, Pediatrică II, Infecțioase copii, Preventoriu TBC copii, Cardiologie pediatrică, Chirurgie pediatrică și Pediatrie I. De asemenea, nu au fost uitați copiii de la Casele de tip familial „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” și „Sfântul Teodor” din Sâncraiu de Mureș, din cadrul DGASPC Mureș, precum și copiii din parohia Tirimia.

În același duh al bucuriei celor mici, tot în ajunul sărbătorii Sfântului Nicolae, copiii din cadrul Centrului de zi „Sfântul Dumitru” din Sângeru de Pădure au primit, prin purtarea de grijă a părintelui

Mihai Dumitrescu, responsabil al acestui așezământ, numeroase daruri. De asemenea, 55 de copii din localitățile Ernei și Dumbrăvioara, proveniți din familii nevoiașе, s-au putut bucura, tot cu prilejul praznirii Sfântului Ierarh Nicolae, de pachete conștând în alimente, haine și încălțăminte.

În cadrul Centrului de zi „Sfântul Dumitru” din Sângeru de Pădure, numeroși copii beneficiază, atât de servicii educative și sprijin material, cât și de servicii de informare și consiliere familială. De asemenea, membrilor acestui așezământ le sunt acordate servicii de intermediere între beneficiarii direcți și celelalte instituții ale statului, oferindu-li-se, totodată, posibilitatea de a-și dezvolta, în timpul liber, diferitele abilități sociale.

Filantropia este o „taină”. Prin ea, darul de slujire omenească, sărmană și neputincioasă, se transformă în iubire și slujire dumnezeiască. Se împlinește acolo cuvântul Mântuitorului: „Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Mt. 25, 40). Din această taină ne împărtășim și noi, învățând să ne bucurăm. Și, de multe ori, acest fel de bucurie exprimă, în modul cel mai concret, dragostea față de aproapele, după cum au dovedit clericii și credincioșii din Eparhia Alba Iuliei.

✧ Pr. Marius Bălăsoiu

Pelerinaj în Țara Sfântă

În perioada 11-19 decembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu, însoțit de un grup de clerici și credincioși din Eparhia noastră, a efectuat un pelerinaj în Țara Sfântă. Arhipăstorul nostru nutrește o dragoste aparte față de Locurile Sfinte, unde Mântuitorul Iisus Hristos Și-a petrecut viața și a propovăduit Evanghelia mântuirii. În anii 1989-1990, Ierarhul nostru a fost Superior al Așezămintelor ortodoxe românești de la Ierusalim și Iordan și Reprezentant al Bisericii noastre pe lângă Patriarhia Ierusalimului. În semn de venerație pentru Țara Sfântă, Părintele Arhiepiscop Irineu a scris patru cărți despre ținuturile sfinte ale Israelului: *Țara Sfântă – arena operei mântuitoare, Lumină din cer la Ierusalim, Așezămintele românești de la Ierusalim și Iordan și Sfântul Ioan Iacob – sihastrul român de la Hozeva*.

În prima zi a pelerinajului, grupul de credincioși în frunte cu Ierarhul lor a vizitat Mănăstirea „Stella Maris”. În continuare, pelerinii au vizitat orașul Nazaret, locul în care îngerul Gavriil i-a adus Sfinței Fecioare Maria vestea că va naște un prunc mântuitor.

Miercuri, 12 decembrie a.c., Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, s-a aflat, dimpreună cu grupul de clerici și credincioși din Eparhia noastră, în a doua zi a pelerinajului efectuat în Țara Sfântă. În prima parte a zilei, Ierarhul nostru a vizitat, alături de credincioșii pelerini, Muntele Fericirilor. În continuare, Întăistătorul Eparhiei noastre a vizitat, însoțit de grupul de credincioși, Marea Tiberiadei. Tot în această zi, grupul de pelerini, alături de Părintele Arhiepiscop Irineu, s-a aflat la Muntele Tabor. În ultima parte a zilei, Părintele Arhiepiscop Irineu a vizitat, dimpreună cu credincioșii pelerini, Biserica „Sfântul Petru Gallicantu”.

În cea de-a treia zi a pelerinajului, au fost vizitate Mănăstirea „Sfântul Gherasim de la Iordan”, Mănăstirile „Sfântul Sava” și „Sfântul Teodosie”. În Betleem, Arhipăstorul nostru, însoțit de grupul de pelerini, a vizitat Câmpul Păstorilor, Grota Laptelui și Biserica Nașterii Domnului.

Vineri, 14 decembrie a.c., grupul de credincioși din Eparhia noastră a parcurs ultimul drum al lui Iisus spre

„locul Căpățânii”. În continuare, au fost vizitate Mormântul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, în Lida, și Biserica închinată Sfântului Apostol Petru, din Jaffa.

În cea de-a cincea zi a pelerinajului, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu și pelerinii au fost primiți de către Preafericitul Părinte Patriarh Teofil al III-lea la sediul Patriarhiei Ierusalimului. Tot în această zi, au fost vizitate numeroase obiective din Ierusalim.

În dimineața zilei de 16 decembrie, Ierarhul nostru a celebrat, în sobor, Dumnezeiasca Liturghie în Ediculul Sfântului Mormânt din Ierusalim. De asemenea, în această zi, grupul de pelerini a vizitat localitatea Ein Karem, Zidul Plângerii și Așezământul românesc din Ierusalim.

În ultima zi a pelerinajului, credincioșii au trăit clipe de emoții sfinte la Mănăstirea „Sfântul Gheorghe Hozevitul”. Aflându-se aici, Părintele nostru Arhiepiscop Irineu și grupul de pelerini au avut bucuria de a se închina la mormântul marelui dascăl al pustiei. Totodată, au avut privilegiul de a venera moaștele înmiresmate ale Sfântului Ioan Iacob, sihastrul român de la Hozeva. În continuare, după un popas în Ierihon, la dudul lui Zaheu, pelerinii au ajuns la Așezământul Românesc, după care s-au îndreptat spre Râul Iordan, locul unde a fost botezat Mântuitorul Hristos.

Impregnate de o profundă semnificație teologică, locurile sfinte au rămas în sufletele pelerinilor noștri drept oaze de liniște și fortificare duhovnicească.

✧ Pr. Oliviu Botoi

Evenimente

Concerte tradiționale de colinde, în Arhiepiscopia Alba Iuliei

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, în perioada Postului Crăciunului, în Eparhia noastră, au avut loc numeroase concerte și recitaluri de colinde. Astfel, vineri, 7 decembrie a.c., municipiul Aiud a găzduit un recital de colinde cu totul deosebit, susținut de Corala bărbătească „Armonia” din Constanța, dirijată de către părintele arhid. lect. univ. dr. Ion Iulian Dumitru. Concertul s-a desfășurat în biserica „Sfinții Trei Ierarhi” din localitate, fiind organizat de către Primăria municipiului Aiud, în colaborare cu Centrul Cultural „Liviu Rebreanu” și cu Parohia Ortodoxă Aiud II. La eveniment au luat parte numeroși clerici și credincioși.

Ziua de 9 decembrie a prilejuit noi concerte și recitaluri în Eparhia noastră. Așadar, cu binecuvântarea Arhipăstorului nostru, Corul „Sacerdotes Domini” al preoților din protopopiatul Aiud, condus de către părintele Horea Lazăr, a susținut, la Catedrala *Reîntregirii*, un frumos concert de colinde tradiționale românești. De asemenea, în parohia Bistra Mureșului, protopopiatul Reghin, s-a desfășurat a IX-a ediție a festivalului de colinde „Astăzi S-a născut Hristos”, la care au participat Corala „Academica Bucovina” din Câmpulung Moldovenesc, Grupul vocal folcloric „Crenguța de brad” din Reghin și Ansamblul coral „Harisma” din parohia Bistra Mureșului.

În cadrul aceluiași protopopiat, în parohia Vătava, a avut loc concertul de colinde și cântece patriotice intitulat „Colind la poalele Călimanilor”. Cu prilejul acestui moment deosebit, cunoscutele soliste din cadrul Grupului „Mureșencele” al Ansamblului Profesionist „Mureșul” din Târgu-Mureș, Maria Sântean Faghiura, Dorina Grad, Leontina Pop și Dorina Oprea, au oferit celor prezenți, prin frumoasele colinde tradiționale interpretate, momente de bucurie și de trăire românească. Tot în seara de 9 decembrie, la Casa de Cultură „Mihai Eminescu” din municipiul Târnăveni, s-a desfășurat tradiționalul concert de colinde intitulat „Florile dalbe”. Evenimentul, realizat de domnul Ioan Burdulea, a fost organizat de către postul local de televiziune TV AS, în colaborare cu Primăria municipiului Târnăveni și cu Protopopiatul Ortodox Târnăveni. Din lista ansamblurilor vocale prezente la concertul de față s-au numărat Corul „Belcanto” de la Sărmașu, Grupul vocal

„Mureșencele”, Grupul folcloric „Fost-am noi feciori holtei”, Grupul vocal „Țogoreni”, Grupul vocal „Datina”, Grupul folcloric „Pe ulița satului” din localitatea Biia, Grupul folcloric „Doruri si-biene”, Grupul folcloric „Cununa Blăjelului” din localitatea Blăjel și Grupul folcloric „Dor de pe Târnave” din localitatea Cetatea de Baltă. Ca în fiecare an, bucuria celor de față a fost sporită de prezența Corului „Sacra Armonia” al preoților Protopopiatului Ortodox Târnăveni, care, în încheierea spectacolului, a susținut, sub bagheta domnului profesor Andrei Ilie-Marian, un recital deosebit de colinde, vestind tuturor bucuria Nașterii Fiului lui Dumnezeu.

Luni, 10 decembrie a.c., s-a desfășurat tradiționalul spectacol de colinde intitulat „Sosita Praznicul iară”. Recitalul a fost organizat de către Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, în colaborare cu Arhiepiscopia Ortodoxă, cu Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia și cu sprijinul Consiliului Județean Alba. Concertul a avut loc la Casa de Cultură a Sindicatelor din municipiul, intrarea fiind liberă.

În cadrul spectacolului, au interpretat colinde atât din repertoriul tradițional românesc, cât și din cel internațional, un număr de patru ansambluri vocale, respectiv: Corul de copii „Theotokos” din Alba Iulia, dirijat de către părintele Călin Bulac, Corul mixt al secției de Muzică Religioasă din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, condus de către părintele Domin Adam, Corul secției de Teologie Pastorală din cadrul aceleiași instituții de învățământ teologic, dirijat tot de către părintele Domin Adam, și Ansamblul folcloric „Zestrea lancelui” al secției de Muzică Religioasă din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă, coordonat de către domnul Dorin Simionescu și doamna Maria Simionescu.

Acestor deosebite momente de profundă vibrație emoțională li s-a adăugat un șir de popasuri duhovnicești (conferințe tematice, cateheze, întruniri), în care creștinilor le-a fost oferită sățioasă hrană sufletească pentru a sfârși cu bine călătoria pe calea postului spre bucuria mult-așteptatului praznic al Crăciunului. Din acest preaplin al sufletului odihnit întru desfășurările credinței salvatoare, orice bun creștin dăruiește aproapelui său, după poruncile evanghelice.

✧ Claudiu Popa

» continuare din pag. 1

Pastorală la Nașterea Domnului

Creștinii trebuie să fie depozitarii bucuriei lui Hristos și să o transmită tuturor acelor pe care-i întâlnesc. Bucuria, ca dar al lui Hristos, se răspândește asupra tuturor celor ce-și deschid inimile trăind pentru alții, fiindcă bucuria egoistă nu are viață lungă. Miezul bucuriei noastre trebuie să fie de a dăruii bucurie în lucrurile obișnuite, bine știind că toate cuvintele bune pe care le rostim și toate faptele bune pe care le săvârșim spre folosul semenilor noștri sunt izvor de bucurie, pentru că ele sunt semne luminoase ale „credinței lucrătoare prin iubire” (Gal. 5, 6). De asemenea, bucuria constă în practicarea frecventă a jertfelor mărunte și în acceptarea umilințelor providențiale, care ne purifică și ne sfințesc. Iată de ce Clement Alexandrinul îndeamnă: „Să ne ungem cu parfumul cel pururea viu al bucuriei!”.

Iubiți credincioși,

La 1 Decembrie 1918 s-a petrecut desăvârșirea unității noastre

într-un singur stat unitar, ca urmare a luptelor seculare, a suferințelor și a jertfelor fiilor poporului român. Cu acest prilej al împlinirii visului lor de aur, s-a dezlănțuit o înșuflețire fără seamăn, o uriașă simfonie a conștiinței naționale. Atunci, ceta-tea gloriei lui Mihai Viteazul, Alba Iulia, s-a umplut de cântece patriotice, de aclamații frenetice, de aplauze torențiale și de steaguri tricolore ce fluturau deasupra mulțimii. Acest entuziasm l-am manifestat și noi care am celebrat Centenarul Marii Uniri, înțelegând că Dumnezeuul intrupat în istorie, răstignit, înviat și „înălțat într-o slavă” (I Tim. 3, 16) poate oricând să transforme umiliința noastră în binecuvântare, crucea noastră în biruință și tristețea noastră în surăs de fericire.

Crăciunul, sărbătoarea bucuriei senine, ne cheamă să ne alipim de Mântuitorul lumii, Care ne vrea în slujba Sa cu bucurie: bucuria credinței, bucuria rugăciunii, bucuria muncii, bucuria dăruirii și chiar bucuria de a suferi în încercări. Aproape de Hristos, „Soarele dreptății” (Mal. 3, 20), noi ne vom bucura în orice situație, pentru ca, apoi, să transmitem raze de bucurie către cei din jurul nostru care sunt triști, înșingurați, melancolici, obosiți, istoviți și zdrobiți. Toți creștinii trebuie să se bucure că au primit eliberarea din robia păcatului și a morții veșnice. Convinși de acest adevăr mântuitor, vă adresez urări de bine și, cu voioșie sfântă, vă zic tuturor: „Lăudați și cântați / Și vă bucurați!”.

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sfințenia în viața creștinului

Cuvântul *sfințenie* și adjectivul *sfânt*, precum și verbul *a sfinți* sunt folosite adesea în limbajul Bisericii. Într-un sens general, totul este sfânt în Biserică, în Una, Sfântă, sau totul trebuie sfințit: spirit și materie, oameni și activități, timp și veșnicie, casă și cosmos.

Cu toate acestea, este greu de găsit o definiție simplă. Sfințenia este lăudată, cântată, dorită, uneori percepută existențial, prin trăire, dar definirea ei conceptuală rămâne, totuși, o dificultate, pentru că ea poate fi descrisă în manifestările ei, în rodirile ei, dar nu poate fi definită în esența ei. Tot ce apare sfânt sau sfințenie în lumea aceasta își are izvorul unic în Dumnezeu, singur sfânt în Sine și prin Sine. Acest adevăr îl exprimă Liturgia euharistică ortodoxă în momentul pregătirii pentru a primi Sfânta Împărtășanie, prin dialogul dintre preot și credincioși, în „Rugăciunea Punerii-Înainte și în Rugăciunea Sfintei Jertfe.

Cu alte cuvinte, numai în Hristos s-a arătat plinătatea sfințeniei absolute a lui Dumnezeu comunicată oamenilor: „Deoarece în El locuiește trupește toată plinătatea dumnezeirii” (Col. 2, 9). Trebuie precizat că prin Hristos se comunică naturii sau firii umane nu numai sfințenia Fiului, ci sfințenia Preasfintei Treimi Celei nedespărțite.

Sfințenia constă în curățirea de păcate a membrilor Bisericii, inclu-

zând toate aspectele desăvârșirii duhovnicești: înfrânare, cumpătare, răbdare, smerenie, blândete, bunătate, iubire față de toți, înțelepciune etc. Biserica are drept principală misiune sfințirea membrilor ei, pentru că numai prin aceasta se mântuiesc. Astfel, prin sporirea în sfințenie, înaintăm spre înviere și viață veșnică; prin sfințenie, Biserica este împreună-călătoare spre cer alături de credincioșii săi, care devin cetățeni ai Împărăției lui Dumnezeu. Toți credincioșii sunt sfinți în mod tainic încă de la Botez. Sfințenia Bisericii devine o scară menită să îi urce pe toți și pe care urcă toți, fiecare aflându-se la o altă înălțime a sfințeniei, a apropierii de Dumnezeu, pe măsura silințelor lui întretinute de puterea lui Hristos manifestată prin Biserică, după cum arată părintele profesor Dumitru Stăniloae.

Toată viața liturgică a Bisericii, toată asceza, toată activitatea filantropică, toată activitatea misionară trebuie să fie căutare, primire și manifestare a iubirii sfinte a lui Dumnezeu pentru lume, iubire sfântă care s-a arătat în Hristos – Dumnezeu-Omul – și care ni se comunică prin Sfântul Duh. De aceea, viața creștinului a fost numită „viață în Hristos” sau „viață în Sfântul Duh” (Sfântul Nicolae Cabasila), iar scopul vieții creștine este „dobândirea Duhului Sfânt” (Sfântul Serafim de Sarov).

✠ Pr. Silviu Feier

Plimbare prin Bizanț (IV) Biserica Pantocratorului

Continuăm plimbarea noastră prin Constantinopol bizantin și ne oprim la biserica Pantocratorului. În cartierul Zeyrek, se află fosta Mănăstire a Pantocratorului și a Maicii Domnului Mult-Milostiva, astăzi moschee cu numele „Zeyrek Camii”, ctitorie a Împăratului Ioan al II-lea Comnen (1118-1143) și a soției acestuia, basilisa Irina, fostă principesă maghiară cu numele Piroșca. Lucrările de construcție au început în anul urcării pe tron a lui Ioan al II-lea și au fost finalizate nouăsprezece ani mai târziu, în 1137. Se cunoaște și numele arhitectului, un anume Nichifor. Mănăstirea avea și o fundație religioasă care deservea drept azil pentru bătrâni și un spital cu 50 de paturi. Scrierile vremii amintesc și de o însemnată bibliotecă.

În biserica din partea sudică închinată Mântuitorului Hristos Pantocrator, zidită de Împărăteasa Irina, se afla spitalul și biblioteca. După moartea împărătesei, Ioan al II-lea Comnen a zidit o a doua biserică în partea de nord, închinată Maicii Domnului Mult-Milostiva. În spațiul rămas între cele două biserici, în cinstea Arhanghelului Mihail a fost zidită o capelă, care va deveni cripta imperială a familiilor Comnenilor și Paleologilor. La zidirea acesteia, cele două biserici au fost puțin modificate, în partea lor dinspre capelă. Aici au fost înmormântați Manuel I Com-

nenul (1143-1180) și Manuel al II-lea Paleologul (1391-1425), alături de Împărății Ioan și Irina, ctitorii deosebitului complex. Mai târziu, în anul 1960, sarcofagul Împărătesei Irina a fost luat de aici, spre a fi așezat la Muzeul de Arheologie. În prezent, acesta se află așezat în pronaosul Bisericii „Sfânta Sofia”.

Cele trei biserici legate între ele prin ziduri comune aveau o pardo-seală magnifică de marmură. S-a păstrat *Tipiconul*, actul de întemeiere al mănăstirii. Datorită lui cunoaștem în amănunțime regulile după care se conducea mănăstirea, cum funcționa azilul și spitalul. După anul 1204, când latinii celei de-a patra Cruciade au cucerit și devastat Constantinopolul, complexul mănăstiresc a fost folosit drept reședință a clericilor latini și a Regelui Baldouin. După 1261, când Constantinopolul a revenit bizantinilor, mănăstirea a fost refăcută prin purtarea de grijă a Paleologilor,

care au adus călugări greci. Prin- tre iscușiții monahi care au viețuit aici se numără și Ghenadie al II-lea Scolarul, primul patriarh ortodox al Constantinopolului de după cucerirea musulmană.

» continuare în următoarele numere

✠ Pr. Cornel Marcu

Părintele Viorel Pop, slujitor devotat al Domnului

Vrednic slujitor al lui Hristos, părintele Viorel Pop s-a născut în data de 21 august 1949, în satul Urisiu de Jos, comuna Chiheru de Jos, județul Mureș, din părinții Vasile și Leontina Pop, fiind singurul copil al familiei. Copilăria și-a petrecut-o într-un cătun numit Săcădat, aproape de Sovata, iar școala primară a urmat-o în Urisiu de Jos și Urisiu de Sus.

Încă din timpul copilăriei, a fost atras spre cele sfinte, frecventând cu mult respect și seriozitate sfânta biserică și avându-i duhovnici pe venerabilii părinți Leonida Cijacovschi și Traian Tudoran. La vârsta de 13 ani, a rămas orfan de tată. Părintele Traian Tudoran a fost cel care a văzut în tânărul Viorel Pop un adevărat misionar al lui Hristos, astfel încât l-a convins să urmeze calea misiunii preoțești. În anul 1964, a fost admis la Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca, pe care l-a absolvit cinci ani mai târziu.

După încheierea studiilor, în anul 1970, s-a căsătorit cu tânăra Aurelia Doina Moldovan, absolventă a Institutului Pedagogic din Târgu-Mureș, iar Dumnezeu a binecuvântat familia lor cu doi copii: Laura și Laurențiu. La scurt timp, absolventul Viorel Pop a fost hirotonit preot pe seama parohiei Lunca Bradului, din protopopiatul Reghin, de către vrednicul de po-menire Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae Mladin. Menționăm faptul că din lipsă de preoți, părintele Viorel a suplinat toată Valea Mureșului superior până la Toplița, implicându-se cu multă dăruire în slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor, ducând un trai modest. Era cunoscut ca un bun chivernisitor, un bun administrator al gestiunii parohiale, dar nu numai, și un bun slujitor, săvârșind Sfânta Liturghie în fiecare duminică și sărbătoare, fiind aproape de sufletele credincioșilor încredințați.

În anul 1987, a fost transferat de Preasfințitul Emilian la cererea credincioșilor din parohia Toaca, protopopiatul Reghin, unde și-a continuat misiunea cu multă dăruire împreună cu doamna preoteasă care era directoarea școlii generale, modelând astfel sufletele bunilor creștini. După 15 ani de slujire în Toaca, din cauza stării de sănătate, dar și pentru a fi mai aproape de mama sa văduvă și bolnavă, a cerut să fie transferat într-o parohie mai mică. Astfel, în anul 2001, s-a transferat la parohia Chiheru de Jos, aproape de casă și

de măicuța sa văduvă, dar nici aici nu i-a fost mai ușor, pentru că parohia nu avea casă parohială și a fost nevoie de mult efort pentru a o construi. Și în această parohie, părintele Viorel i-a păstorit cu devotament pe bunii săi enoriași, vreme de 15 ani.

Slujirea lui Hristos a fost marea preocupare a părintelui Viorel Pop în toți cei 46 de ani de păstorie, pentru că în timpul său, bisericile au primit o strălucire deosebită, au fost înzestrate cu odoare, dar și sufletele credincioșilor au strălucit. Pe unde a trecut, s-a văzut amprenta muncii neobosite a Sfinției sale. Prin întreaga sa lucrare în slujba Bisericii și a comunităților pe care le-a păstorit, a devenit un adevărat om de nădejde, urmând Bunului Păstor prin blândete și rugăciune pentru multe generații de credincioși. În semn de recunoștință, Primăriile localităților Lunca Bradului, Toaca și Chiheru de Jos i-au oferit titlul de cetățean de onoare.

După 46 de ani de slujire, s-a retras la pensie, la casa părintească din Urisiu de Jos, devenind sprijin pentru părintele paroh Vasile Halațiu, continuând să îl slujească pe Hristos. Bucuria pensionării a fost umbră de trecerea la cele veșnice a doamnei preotese Aurelia Doina, în data de 25 noiembrie a.c., dar, având sprijinul Mântuitorului, părintele continuă să ajute și să slujească, dăruindu-se trup și suflet Sfintei Biserici și semenilor.

✠ Pr. Valentin Vârva

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Care este însemnătatea vaselor și odoarelor liturgice și a cărților ortodoxe de cult?

Pentru săvârșirea cultului divin, pe lângă locașul de cult, slujitorii bisericești și veșmintele liturgice, mai este nevoie și de vase și alte odoare sfinte. Acestea s-au întrebuițat încă de la începuturile creștinismului. Lucrate la început din materiale mai simple, ele s-au făurit ulterior, odată cu dezvoltarea cultului și înflorirea artei bisericești, din materiale scumpe și cu mult gust artistic, fiind introduse treptat în cultul divin și primind apoi semnificație teologică și simbolică. Vasele și odoarele sfinte s-au păstrat, începând din secolul al IV-lea, într-o încăpere specială atașată altarului, numită *shevofilachion*. Canoanele bisericești prevăd pedepse aspre pentru întrebuițarea vaselor și odoarelor sfinte în alte scopuri decât cel liturgic, cât și pentru furtul sau înstrăinarea lor.

Principalele vase și odoare sfinte sunt următoarele:

Discul – un obiect sfânt, lucrat în formă de taler, de regulă cu picior, din argint sau din alt material, aurit, argintat sau nichelat ori cromat, pe care se așază pâinea special pregătită pentru Sfânta Împărtășanie. Întrebuițarea lui în cult urcă până în timpurile apostolice și-l găsim în toate riturile liturgice răsăritene și apusene.

Potirul – un vas liturgic lucrat în formă de cupă cu picior cu baza lată, în care se toarnă vinul amestecat cu apă în vederea pregătirii Sfintei Împărtășanii. El a fost întrebuițat chiar de Mântuitorul la Cina cea de Taină, și de atunci a rămas nelipsit de la săvârșirea Sfintei Liturghii.

Peste disc și potir se așază *acoperămintele* sau *procovețele* (termen de origine slavă), bucăți de stofă, lucrate cu galon și broderie, cu cruci pe ele. Acoperământul discului este pătrat, cel al potirului în formă de cruce, iar peste ele se așază un al treilea, numit și *aer*, purtat de pre-

ot sau diacon la vohodul mare sau ieșirea cu darurile.

Antimisul este bucata de stofă, în sau pânză care are imprimată pe ea punerea în mormânt a Domnului și care poartă părți de moaște și relicve, sfințită de episcop, păstrată pe Sfânta Masă și fără de care nu se poate săvârși Sfânta Liturghie.

Tot între obiectele liturgice intră *cădelnița* pentru tămâiat, vasul cu apă sfințită și vasul de botez (*cristelnița*).

Cutul divin public al Bisericii Ortodoxe se desfășoară după cărți de cult sau cărți bisericești ori de slujbă. Ele au constituit dintru început o parte importantă a tezaurului Bisericii, fiind păstrate cu sfințenie, mai ales în perioadele de persecuție îndreptate împotriva creștinilor și care țineau distrugerea lor.

Cărțile de ritual întrebuițate de Biserică sunt de două feluri, după conținutul lor: cărți care cuprind texte extrase din Sfânta Scriptură și cărți alcătuite de Biserică, în care sunt concentrate produse imnografice și evhologice ale marilor melozi creștini și rugăciunile alcătuite de Sfinții Părinți.

Dintre cărțile din prima categorie fac parte:

Evangelia, numită uneori și *Tetraevangelul* – cuprinde părți din textele scrise de cei patru Evangheliști. Cel care a început opera de împărțire a Evangheliilor în pericope, pentru a fi citite la cult, a fost un oarecare *Evagrius*, de la sfârșitul secolului al IV-lea, și diaconul Eutaliu din Alexandria Egiptului, pe la anul 458. Lucrarea a fost continuată de către Sfântul Sava cel Sfințit (secolul al IV-lea) și Sofronie al Ierusalimului (secolul al VII-lea), fiind definitivată de Sfântul Ioan Damaschin (secolul al VIII-lea) și Sfântul Teodor Studitul (secolul al IX-lea).

Apostolul – cuprinde pericopele citite la cult din Faptele Apostolilor, cele 14 epistole ale Sfântului Apostol Pavel și cele 7 epistole sobornicești. Împărțirea pericopelor s-a făcut de către aceiași autori.

Psaltirea – cartea de cult care cuprinde cei 150 de psalmi, împărțiți în 20 de catisme, adică grupe de psalmi. Denumirea de catismă vine de la grecescul „catismă = ședere”, aceasta însemnând că în timpul citirii lor, credincioșii pot sta jos, în strane.

Dintre cărțile cu texte imnografice cele mai importante sunt: **Liturghierul**, care cuprinde textele liturgiilor săvârșite în Biserica Ortodoxă, **Mineele** care cuprind slujbele sfinților pe cele 12 luni ale anului, **Triodul**, cartea folosită în timpul Postului Mare, **Penticostarul**, cu cântările și slujbele bisericești din perioada de 50 de zile, cuprinsă între Paște și Rusalii.

Cărțile de cult au fost cele dintr-o documente și monumente ale limbii române literare și ale culturii românești. Începând cu diaconul Coresi, în secolul al XVI-lea, și continuând cu Mitropolii Teofil și Ștefan din Țara Românească, Varlam și Dosoftei în Moldova, Simion Ștefan în Transilvania în secolul al XVII-lea și, mai ales, Antim Ivireanul în secolul al XVIII-lea, cărțile de cult au fost tipărite în limba română, circulând în toate provinciile românești. După 1885, cărțile de cult au început să apară în ediții oficiale ale Sfântului Sinod. În ultimii 40 de ani ele au fost retipărite în ediții diortosite, adică aduse la zi în privința limbii vorbite și a rânduielilor de slujbă.

Nicolae D. Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, s.a., p. 53-57.

Poesis - Poesis - Poesis

1 Decembrie 1918

de Răzvan Ducan
Târgu-Mureș

*A fost voința unui neam,
sub aripă de pronie cerească,
versanții munților Carpați,
neantagonici, să se-atragă,
ce-au despărțit, până atunci,
pe veci să întregească.*

*Era un frig de crăpau imperiile,
dar în români era cald
de se topea fierul,
aburii, ce ieșeau din gurile
celor ce-și strigau unirea,
au dezghețat cerul.*

*A fost pofta ce-a poftit-o
un întreg popor
și pe Câmpul lui Horea,
în Alba Iulia,
a reintrat Mihai Viteazul,
multiplicat de o sută de mii de ori.*

*Ori o sută, câți au rămas acasă,
în satele și orașele din munți,
câmpii și văi,
„de la Nistru pân' la Tisa”
toate provinciile românești,
au fost și sunt
boabe ale aceleiași păstăi.*

*Limba lui Eminescu le-a învelit,
așa cum și astăzi,
fără parcimonie, le învelește,
„România dodoloată”, de-atunci,
a fost doar început de poveste.*

*Povestea a ajuns acum la noi,
și ea e icoană perpetuată
de la părinți la copii.
Să ne bucurăm de rotundul ei,
dar să fim vigilenți.
la cei ce latră autonomii.*

*1918 a fost anul astral,
iar 1 Decembrie a fost ziua divină,
și pentru că Dumnezeu
și-a întors atunci fața spre noi,
pe inimă, această dată
să ne-o tatuăm cu lumină.*

Fără Tine

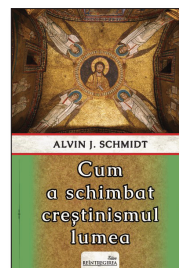
de Nicolae Drăgan
Alba Iulia

*Sub acoperișul marilor mahniri,
fără Tine ce-ar fi fost să fie:
poate doar otrava,
poate doar cearcănul
ori șoapta vicleană zguduind
teritoriul atât de subțire
precum cămașa de care te-ai lepăda
ca să adulmecii în voie pe lespezi
covârșitoare arome.
Mereu intimidat
în fața fluturilor,
visez la căptușeala unei trestii,
când ferigi își scutură rugina
la rădăcinile unor arbori desculți,
iar cântecul caută ochii izvoarelor.
Mereu cu muguri
abia iviți în lumină
răvnesc blânde revendicări -
sortite altor începuturi,
pline de țărână și rouă -
Sub acoperișul marilor mahniri,
ramuri vibrează
cu pupila mărită,
în timp ce în sânge rămâne
vocea norocoasă
cât o copilărie:
„Fără Tine ce-ar fi fost
până acum,
fără Tine, Doamne,
ce-ar putea să fie?”*

📖 Cartea lunii

**Cum a schimbat
creștinismul lumea**

Autor: Alvin J. Schmidt

Editura: Reîntregirea

Nr. pagini: 584

Anul: 2018

Împodobirea bradului, în datinile populare românești

Pentru țaranul român, cu timpul, bradul a primit și o conotație creștină. Ba mai mult, influența sa asupra vieții satului românesc depășește spațiul material, el dobândind un simbolism și o conotație de natură spirituală, sufletească. Astfel, acest ax cosmic „rămâne elementul de comunicare între cele trei niveluri ale cosmosului: *cel subteran*, prin rădăcini, cu ele răscolind adâncurile lumii nevăzute; *suprafața pământului*, cea *magna mater* – în mitologia noastră populară („muma noastră”), dătătoare de viață, de sevă, pământul fiind în cultura noastră mitologică cel din care ne-am zămislit și în care ne întorcem (...); iar *înaltul* este reprezentat de ramurile care sunt atrase de lumina soarelui” (Doina David, „Bradul și simbolistica sa în arta populară românească”, în *Angustia*, 2/1997, p. 400).

După cum am putut observa, simbolistica acestui arbore este adânc înrădăcinată în tradiția populară românească. Însă, pentru a trece la subiectul nostru, trebuie să menționăm că împodobirea bra-

dului de Crăciun, pentru români, este o tradiție relativ nouă și nicidecum singulară. Acest conifer, după cum precizam și mai sus, urmează viața omului de la leagăn și până la mormânt. În unele zone ale țării, când un copil se naște, concomitent se sădește un brad, deoarece se crede că în vârful acestui conifer este scrisă soarta celui care tocmai s-a născut. Bradul împodobit apare și la căsătoria tinerilor. În satele românești din Oltenia și nu numai, este pregătit cu o zi înainte un brad, plin de beteală, care este dus pe drum de către de nuntași. După ceremonia religioasă, acest brad împodobit este pus în poarta casei tinerilor miri, în semn de prosperitate. Cel mai accentuat și cunoscut caracter al bradului împodobit, în tradițiile populare românești, este cel funerar. Astfel, atunci când un tânăr necăsătorit („nelumit”) moare, un brad falnic împodobit conduce cortegiul funerar, ca mai apoi să fie înfipt lângă piatra funerară de la mormânt. Cu alte cuvinte, putem spune că „acest copac (bradul) se regăsește în toate riturile de

trecere: la naștere, apare în secvența închinării copilului unui brad; la nuntă, este vorba despre bradul devenit steag; la înmormântare, apare ca dublet al umanului, însoțind defunctul la groapă. Fiind un simbol al longevității, al imortalității, contactul cu bradul va transfera asupra actantului ceremonialului acest atribut: în cazul nunții, este vorba despre o căsnicie durabilă și prosperă; în cazul înmormântării, este vorba despre continuarea vieții dincolo de moarte, căci moartea este privită ca o «poartă» către viața veșnică” (Loredana Ilin-Grozoiu, „Simbolismul bradului în practicile funerare din Oltenia”, în *Anuarul Institutului de Cercetare Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor*”, vol. XV, 2014, p. 172). Etnografii evidențiază faptul că în Bucovina, există un obicei inedit în ceea ce privește legătura dintre brad și ritul funerar. În cazul în care cineva moare, iar trupul nu îi este găsit, atunci se pune în coșciug un trunchi de brad și astfel se oficiază înmormântarea.

Însă, cea mai cunoscută împodobire a bradului se face în

preajma Crăciunului, iar acest obicei se află în strânsă legătură cu atmosfera de poveste conturată în jurul Nașterii Mântuitorului. De ce se împodobește bradul de Crăciun? Vechii romani puneau un brad neîmpodobit în casă cu ocazia Saturnaliei, crezându-se că astfel vine prosperitatea. Obiceiul a fost preluat de aproape toate statele occidentale, iar în acest sens, în preajma Crăciunului fie era așezat în casă un brad, fie se făceau diverse decoruri cu cetină. Primul brad împodobit apare undeva la începutul secolului al XVI-lea, în Letonia, ca mai apoi obiceiul să fie preluat și de alte popoare. Potrivit documentelor, se pare că primul brad împodobit doar cu mere roșii ar fi fost amplasat într-o piață publică din Strasbourg, în anul 1605. Abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, apar și primele globuri confecționate din sticlă argintată de Thuringia, care înlocuiesc merele roșii, și primele ghirlande cu becuțele confecționate de către Edward Johnson, prietenul celebrului Thomas Edison (inventato-

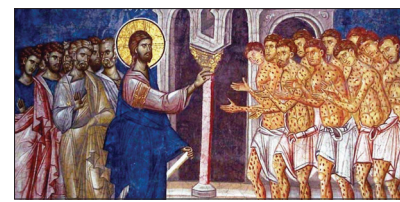
rul becului), care înlocuiesc lumânările. În România, primul brad a fost împodobit în anul 1866 de către regele Carol I și familia sa. Se pare că în Transilvania și Banat, obiceiul împodobirii bradului de Crăciun exista deja, adus de sașii stabiliți aici în timpul dominației habsburgice.

Cert este faptul că bradul reprezintă un element important sau central, putem spune, al mitologiei populare românești. Deși tradițiile privind împodobirea bradului la căsătorie și la înmormântare au fost date uitării în multe dintre zonele țării, trebuie să ne aplecăm atenția asupra simbolismului creștin al împodobirii bradului de Crăciun: arborele îl arată pe Hristos, Cel pururea veșnic și neschimbat, becuțele sau lumânările ne evidențiază faptul că El este „Lumina lumii”, beteala roșie simbolizează sacrificiul făcut de Mântuitorul pentru noi, iar globurile sunt darurile divine oferite nouă în urma Întrupării Sale.

✎ **Andrei Motora**

Glasyul Evangheliei

Plecând de la predicția lui André Malraux, potrivit căruia secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc, iată, apar *semnele* tot mai evidente ale unui major și periculos diferend: omul împotriva lui Dumnezeu, omul împotriva naturii, omul împotriva omului. Tocmai de aceea, acum, ca întotdeauna, Biserica trebuie să fie *avangarda*, laureatul, judecății celei mai înțelepte în situația dată; și să o facă invitând omul ca, în exercițiul oricărui bilanț, să se pronunțe cu toată acrivia, cu toată exigența, cu toată responsabilitatea de care este în stare – și va vedea atunci *cât de fragil și de singur este în mărșitul univers, dacă nu-L are pe Bunul Dumnezeu*. Și va vedea atunci că, în „fulgerarea clipei”, adică în viață, singurul lucru care nu piere, care nu se va devaloriza și nu va trece niciodată este credința lucrătoare prin iubire; și că tot ceea ce mai poate reabilita azi este omenia și bunătatea față de semenii și uimirea față de tot ceea ce înseamnă lucrul mâinilor lui Dumnezeu; și că, în numele credinței lucrătoare prin iubire, al omeniei și bunătății suverane, musai să fie în stare să uite tot răul de care a avut, pe drept sau pe nedrept, parte; însă, să nu uite niciodată răul pe care el însuși l-a făcut, și îl tot face cu osârdie altora (...). Așadar, comunicarea este, din nefericire, grea de non-sensuri, de neîncredere, de neparticiparea afectivă a (pseudo)comunicatorilor; aceștia speculează mecanic subtilitatea că există *spații sufletești* în care mesajul *pseudo*(patetic-misticoid-evlavios-patriotard-rvenșard) nu poate fi nici înfrânt, nici *restartat*; tocmai, pentru că este acoperit de spuma de la gura celor care fug de simplitatea și acu-

ratea evidenței ca dracul de tămăia adevărului și frumuseții morale, pur și simplu

Duminica după Botezul Domnului (Începutul propovăduirii Domnului), Ev. Matei 4, 12-17;

Duminica a 29-a după Rusalii (a celor 10 leproși); Ev. Luca 17, 12-19;

Duminica a 31-a după Rusalii (Vindecarea orbului din Ierihon); Ev. Luca 18, 35-43.

Vestea întemnițării lui Ioan Botezătorul l-a întristat mult pe Iisus și, numaidecât hotărăște să plece dincolo de Iordan, în Galileea neamurilor, loc unde viețuia în acea vreme o comunitate multietnică, mulțime multă de popoare; ei bine, aici, Fiul lui Dumnezeu începe să învețe și să proclame pocăința, *adică schimbarea la față a sufletului*, primenirea conștiinței, propria evaluare a sinelui; adică, a nu mai fi răi, a fi onești, a fi drepți, a fi cuviincioși și fideli *conștiinței*; adică, a nu mai cugeta cele rele în inimile lor, a nu mai fi robi trupului și pântecelui și bunurilor lumești și idolilor. Nu întâmplător, Iisus a ales Galileea ca loc al începutului propovăduirii, întrucât aici a fost, în vremea aceea, cea mai eterogenă societate umană din pământul sfânt (ceea ce corespunde, dacă vreți, cu universalitatea actului misionar și, implicit, cu universalitatea jertfei mântuitoare). Cuvântul lui Iisus, cel de la început și cel care va să fie până la capătul vremii, ni se adresează și nouă, celor care suntem și sub incidența greșelii și în rostul de a-i urma învățătura și viața. Calea

prin care noi putem face asta este aceea a metanoiei – pentru că *Împărăția Cerurilor* este lume nouă, la care nu poate aspira decât *făptura nouă* (...) Tocmai, pentru că Înaintemergătorul mai întâi a împlinit și abia mai apoi a grăit – bine ar fi ca și mesajul nostru să depășească, fie și *psihopedagogic* – sindromul *una spun și alta fac*, și să facă din *lezarea* propriei superbii vindecarea duhovnicească a altora. „În mine nu e Dumnezeu (se va fi tăgăuit omul ascultând îndemnul lui Iisus) / dar caut dăra lui de foc / cu durul greu ce-l au flămânzii cei fără de noroc”. Iată, dar, cât de lucid este strigătul de pocăință al sufletului prins în caruselul năucitor al păcatului. Iar dacă Hristos a fost singurul *amnezic* pozitiv (nu a ținut niciodată minte răul), ei bine, Sfântul Ioan Botezătorul a fost singurul ucenic care, în ascultarea față de Învățătorul, nu s-a limitat la a specula și a face din ea, din ascultare, un nimb de glorie proprie și de arvună pe termen lung, ci totuși s-a făcut în exercițiul concret de smerenie lucrătoare pentru a-l promova pe Învățător în, iată, calea lui nelumească, asumând toate consecințele.

Marea milostivire a lui Dumnezeu, binefacerile lui sunt fără de sfârșit, în vreme ce recunoștința este pe cale de dispariție. Pragmatismul, exhibarea până la nerușinare și nesimțire a propriului interes, întoarcerea de o manieră mărlănească a „*dosului*” către binefăcător, ipocrizia, duplicitatea, disimularea, sunt tot atâtea ipostaze ale nerespectării; pactul cu oferta amăgitoare a paradisului terestru, perversitatea ierarhiei valorilor, disoluția principiilor, comportamentul discreționar al mai marilor lumii,

generează un spectru întunecat și-l plasează pe bietul om în proximitatea neplăcută a disperării și a lipsei de alternativă. În ce privește pe unii dintre administrații celor sfinte, suntem consternați să constatăm că sacrilegiul și nerespectarea și lepra morală încă mai au chip și consecință de stigmate, dintre cele mai dureroase (pentru că nu este blestem și nici durere mai mare ca inima secată). Pentru că, în vreme ce se face cu osârdie trimitere la o lume ingenuă, în vreme ce mila este doar clamată, în vreme ce iertarea trebuie să se aplice întotdeauna numai în situații limită și contabil, în vreme ce sloganul ascultării tinde să ia locul virtuții în sine, azi, mai ales, tandrețea și gestul mulțumirii binefăcătorilor este mai degrabă ceva desuet și anacronic; stare în care abundă *convenția* de tip retoric, nimic mai mult (...). Ce bine, dar, că Iisus Hristos a reușit să ridiculizeze prin, iată, firescul și majestatea milei, „gloria vorbirii în pustiu”, torențele de vorbe goale de rost, dacă nu adaugă nimic „istoriei inimii”, dacă nu se face din retor *materie euharistică*, mai presus de toate. Este de netăgăduit că sensibilitatea noastră față de semenul aflat într-o formă de dificultate (altă „sensibilitate” decât cea instituționalizată, lipsită de căldura comunicării și empatiei, omeniei care trece dincolo de simpla „gesticulație a bunăvoinei”), are prea adesea chipul posomorât, din pricina nevoii de a transcende înțelesurile superficiale ale conviețuirii; cât și de presiunea venită din partea vieții, în cauza deprinderii și practicării generozității curate, neîncetate, corespunzătoare faptelor milei, care doar ele ne vor acredita în ziua judecății.

Este, credem, în firea lucrurilor că omul având o boală incurabilă să intre sub incidența disperării și a panicii. Această stare este nu doar de factură religioasă, ci ea poate fi o boală asociată necredinței, falsei credințe, fatalismului. În cazul orbului din Ierihon, vorbim pe de o parte de un om aflat la propriu și la figurat la limita răbdării, cât și de fatalitatea de a fi trebuit să îndure și să poarte deopotrivă propria orbire fizică, cât și orbirea (ne) emoțională și (ne)sentimentală a elitei sociale și religioase, pe de altă parte. În acea stare de lucruri apare Iisus care rezolvă suveran totul. Orbul își recapătă vederea, mulțimea mare de popor este consternată și ghicește și intuiește și vede în Iisus pe Fiul lui Dumnezeu; un singur lucru, dar, nu a reușit nici până azi să facă Iisus, să vindece adică, *orbirea cea dinăuntru* a elitei, datorită grosului întunericului ei (i)moral. Mai mult, această minune va fi făcut din orb și din locuitorii Ierihonului locuitori câștigați pentru *Împărăția Cerească* și vestitori ai celor ce vor să fie (...). Doar depășind *frăția bifei*, în lucrarea slujirii, hățișul nostru de vorbe și prescripții va fi defrișat și luminat de paradigma credinței iubitoare, care nu lasă nimic din ființă în afară (ființa este „puilul de Dumnezeu” din noi); și așa, doar Hristos, ca purtător al atributelor lui Dumnezeu și ca îndreptățit să le exercite, și omul profund, ca înțelegător al Tainei și ca materie euharistică, conlucrează și scapă lumea de orbirea (i)morală spre a o încredința renăscutului „*triumfal omeniei și genialității morale umane*”.

✎ Pr. Iosif Zoica

Marea Unire din 1918 – visul de veacuri al românilor

Victoria Antantei asupra Puterilor Centrale a declanșat un proces revoluționar care a dus la destrămarea imperiilor multinaționale: Țarist, Austro-Ungar și Otoman.

Dacă în ajunul Primului Război Mondial, popoarele asuprite militau doar pentru obținerea autonomiei în limitele monarhiei austro-ungare, de data aceasta, ele au luptat cu hotărâre pentru autodeterminarea națională, pentru constituirea pe ruinele monarhiei habsburgice a unor state naționale independente sau pentru desăvârșirea unității statale, așa cum era și situația românilor din Transilvania. Acest lucru s-a văzut atunci când guvernul austro-ungar, cuprinși de panică în fața sumbrei perspective a destrămării monarhiei și pentru a stăvilii lupta popoarelor pentru eliberare, au încercat să o rezolve pe calea unor concesi, care nu vizau integritatea Austro-Ungariei, ci dreptul popoarelor monarhiei de a avea o „deplină viață națională” prin sistemul „autoguvernării federative”.

Însuși Împăratul Carol de Habsburg a lansat un manifest intitulat *Către popoarele mele credincioase*, în care proclama transformarea Austro-Ungariei într-o federație de șase regate independente (austriac, ungar, ceh, iugoslav, polonez și ucrainean), toate sub sceptrul imperial al habsburgilor, însă Transilvania urma să rămână mai departe în cadrul regatului ungar.

În contextul înfrângerilor militare suferite de coaliția Puterilor Centrale pe toate fronturile, al încercărilor disperate întreprinse pentru salvarea monarhiei austro-ungare și al clocotului generat de mișcările de eliberare a statelor din această „închi-soarea a popoarelor”, s-a impulsionat și în Transilvania lupta care fusese îngreunată temporar de anii războiului și de legile aspre care au acționat în acest timp în monarhie.

Intellectualitatea românească din Transilvania și-a intensificat activitatea în scopul eliberării naționale. Intelctuali ca: Vasile Goldiș, Octavian Goga, Traian Vuia, Emil Isac, Ion Clopoțel și mulți alții care acționau pe pământurile românești sau în emigrație s-au lansat în vâltoarea mișcării pentru eliberare națională, lupta lor fiind sprijinită și de către intelectualitatea din vechea Românie. Alături de ei s-au ridicat la luptă națională preoți, învățători, profesori și studenți români ardeleni. Acțiunile lor erau pătrunse de sentimentele patriotismului, exprimate și în cântece sau marșuri patriotice: „Deșteaptă-te române”, „Pe-al

nostru steag e scris Unire”, „Marșul lui Iancu” etc.

La 12 octombrie 1918, s-a întrunit în ședință, la Oradea, Comitetul Executiv al Partidului Național Român, la care au participat Teodor Mihali, președintele Comitetului Executiv al partidului, Vasile Goldiș, „omul condeiului, stilizatorul impecabil de comunicare, cuge-tătorul politic de mare talent”, cum îl numea Ion Clopoțel, Alexandru Vaida Voievod, Ștefan Cicio-Pop, Aurel Lazăr, Aurel Vlad, Ioan Suciu și Ion Ciordaș, iar ca invitați, Sever Dan, Gheorghe Popovici și Gheorghe Crișan. La sfârșitul ședinței, a fost adoptată o declarație care proclama independența națiunii române față de monarhia austro-ungară, declarație care a marcat intrarea mișcării de eliberare a românilor în faza sa decisivă, finală. Această declarație a stat la baza întregului proces de luptă a românilor din Transilvania până la Adunarea Națională de la Alba Iulia.

La 30 octombrie 1918, la Budapesta, s-a constituit Consiliul Național Român Central, format din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și șase reprezentanți ai Partidului Social-Democrat. Acest consiliu și-a stabilit ulterior sediul la Arad, asumându-și rolul de organ reprezentativ al românilor transilvăneni. În județe, orașe și comune, puterea a fost preluată de consilii naționale, la dispoziția cărora se aflau gărzii naționale locale.

Toată Transilvania a fost cuprinsă de mișcări revoluționare îndreptate împotriva autorităților locale, reprezentanți ai administrației austro-ungare, respectiv pretori, notari și jandarmi. În Câmpeni, pretorul și notarul, pentru a scăpa de furia moșilor, au fugit prin apa Arieșului, podul fiind păzit de către țărani, iar în Sohodol și Scărișoara au fost devastate primăriile și au fost arse și distruse actele oficiale în care se observa întreaga nedreptate politică și economică a statului austro-ungar.

Încă de la începutul lunii noiembrie 1918, în târguri, comune și sate din Țara Moșilor, au avut loc adunări populare care au ales, prin vot universal, Consiliile Comunale și Cercuale. S-au înființat gărzii naționale constituite cu precădere din soldați, ofițeri și subofițeri întorși de pe front. S-au ales deputați și delegați de drept, reprezentând cercurile electorale și reuniunile învățătorilor, femeilor și meseriașilor. Peste cincizeci de delegații au fost împuternicite cu credenționale și protocoale, toate localitățile din Țara Moșilor având reprezentanți pentru Adunarea de la Alba Iulia.

Moșii au început să se îndrepte spre Alba Iulia cu câteva zile înainte de marea adunare. Unii mergeau cu căruțele, alții călare și mulți pe jos, intonând cântece patriotice, „acompaniați” de răsunetul tulpnelor sau al fluierelor și strigând „Să trăiască România Mare”. Din localitatea Gârda de Sus, au mers la Ma-

rea Unire Teodor-Urs Pașca (birăul bătrân), Gheorghe-Pătran Bâte și Ioan-Berheș Pașca.

La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, au participat 1228 de delegați aleși și peste 100.000 de oameni veniți din toate ținuturile Transilvaniei. Adunarea a fost prezidată de către venerabilul octogenar Gheorghe Pop de Băsești. Rezoluția citită de Vasile Goldiș a fost adoptată în unanimitate și prevedea la punctul 1: „Unirea tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România”.

A doua zi, au fost alese organele reprezentative provizorii, Marele Sfat Național ca organ legislativ, prezidat de Gheorghe Pop de Băsești, și Consiliul Dirigent, cu rol de organ executiv, condus de Iuliu Maniu. O delegație condusă de episcopul ortodox Miron Cristea, din care mai făceau parte episcopul greco-catolic Iuliu Hossu, Vasile Goldiș și Alexandru Vaida-Voievod, a înmănat regelui Ferdinand, la București, Actul Unirii, pe care acesta l-a validat prin Decretul dat la 11 decembrie 1918.

Hotărârea de Unire cu România a fost sărbătorită și de toți cei care n-au putut să vină la Alba Iulia. În această măreață zi, s-au săvârșit slujbe solemne în toate bisericile românești, la sfârșitul cărora slujitorii altarelor au tălmăcit însemnătatea marelui act al Unirii.

✎ Pr. Ciprian Dobra

Stegarul Marii Uniri: eroul Ion Arion

Convocarea Adunării Naționale de la Alba Iulia, în data de 1 Decembrie 1918, a creat în Transilvania o stare de efervescență nemaîntâlnită până atunci. Au fost adresate apeluri către populație de a participa în număr cât mai mare la festivitățile de la Alba Iulia. Această chemare a ajuns și în satul Agriș, comuna Iara, din județul Cluj, sătenii de aici grăbindu-se să-și desemneze reprezentanții, care au început să se adune seară de seară la casa dascălului Ștefan Arion, pentru a învăța cântece naționale și a pregăti steagul pentru Alba Iulia, „steag mândru, căci Agrișul e sat de frunte și agrișenii vor să fie frunțași și la acest mare act”. Dintre feciorii satului se remarcaseră Ion Arion, un flăcău de 24 de ani, voinic ca un brad, chipeș și frumos, care făcuse peste trei ani de război și se întorsese acasă cu gradul de caporal. Acesta cioplise cea mai frumoasă furcă, folosită drept lance pentru steagul tricolor, pe care l-au țesut fetele din sat. El a fost cel desemnat să poarte steagul Agrișului, după ce a jurat să-l apere cu viața și să-l ducă la Alba Iulia.

Agrișenii au sosit la Turda, traversând centrul orașului până la gară. Aici au fost primiți cu bucurie de grupurile altor localități, pe peron întinzându-se o horă în care s-au prins călătorii și localnicii. O spontană și însuflețită manifestare a avut loc și în gara din Câmpia Turzii, la sosirea trenului dinspre Cluj, mai ales că în el se afla și George Pop de Băsești, cunoscutul memorandist. La acest tren a fost atașată și garnitura sosită de la Turda în care erau și agrișenii.

În ziua de 30 noiembrie, o mulțime de trenuri, obișnuite și speciale, pline de călători români, civili și militari, se îndreptau spre locul Adunării Naționale. În gara din Războieni, se aflau cantonate însemnate forțe militare maghiare, alcătuite din gardiști, militari din unitățile de siguranță a căilor ferate, precum și dintr-un tren

special cu husari, care transporta echipament militar de la Coșlariu la Dej. La un moment dat, în stație a intrat un tren de persoane, venind de la Târgu-Mureș, plin cu români. Aceștia au coborât pe peron manifestându-și bucuria, fapt ce i-a iritat mult pe militarii maghiari. Veselia și manifestările românilor i-au determinat pe husarii din trenul special să atace înarmați trenul românilor, de pe care au smuls drapelele arborate la locomotivă, călcându-le apoi în picioare. Pentru aplanarea conflictului, mecanicul a pornit trenul în direcția Teiuș, nu înainte ca un tânăr român să recupereze unul dintre steagurile tricolore și să-l așeze din nou la locomotivă. În această atmosferă tensionată, în gara Războieni, a intrat și trenul în care se afla delegația agrișenilor, în frunte cu stegarul Ion Arion.

Fiind informați despre întâmplarea cu drapelul românesc călcat în picioare, militarii români au năvălit asupra gărzii maghiare și au dezarmat-o. Șeful stației a reușit să aplaneze și acest conflict, permițând trenurilor să pornească spre Teiuș. Aici, Garda națională maghiară fusese întărită cu trupe de husari venite de la Aiud și cu un tren blindat. Trenurile cu români au fost oprite în apropierea trenului blindat. Aceasta nu i-a deranjat însă pe delegații care, deși era deja seară, au coborât pe peron, au arborat un drapel românesc pe frontispiciul gării și, în sunetele fanfarei din Ocna Mureș, care cânta „Hora Unirii”, au încins o horă impresionantă. Aceste manifestări zgomotoase i-au deranjat peste măsură pe militarii și lucrătorii de cale ferată maghiari din stație, aceștia considerându-le jignitoare la adresa națiunii maghiare. Între timp, Comandamentul militar maghiar din Cluj a dat ordin forțelor sale din Teiuș să nu permită plecarea trenului special al românilor, până ce aceștia nu vor preda cele 30 de arme confiscate la Războieni.

După discuții aprinse, s-a ajuns la compromisul ca românii să lase o chitanță pentru cele 30 de puști, urmând să le restituie ulterior.

În aceste condiții, în jurul orei 20:00, trenul a pornit în direcția Alba Iulia. Dar, abia pornit din stație, trenul a fost supus unui tir încrucișat de arme de foc. Se pare că tirul a însoțit trenul până la 2 km. distanță de gara Teiuș. Ploaia de gloanțe trase asupra ultimului vagon l-a lovit în inimă pe stegarul Ion Arion, care, cu steagul ciuruit în mâini, s-a prăbușit în brațele consătenilor săi. Tricolorul a fost preluat de către învățătorul Ioan Metan.

La oprirea trenului în gara Coșlariu, delegații au aflat evenimentul. S-a hotărât transportarea celui ucis la Alba Iulia. Constatarea oficială a decesului s-a făcut prin Garda națională română din oraș, care a găsit urmele a două gloanțe.

Frunțașii și conducătorii românilor sosiți la Alba Iulia l-au declarat pe Ion Arion ca „erou al națiunii române”. Trupul său a fost așezat pe catafalc în biserica ortodoxă Maieri din Alba Iulia, fiind înmormântat în data de 2 decembrie, în cimitirul aceleiași biserici. Datorită fotografiei Unirii, Samoilă Mârza, se păstrează o fotografie a lui Ion Arion așezat pe catafalc, în biserica Maieri.

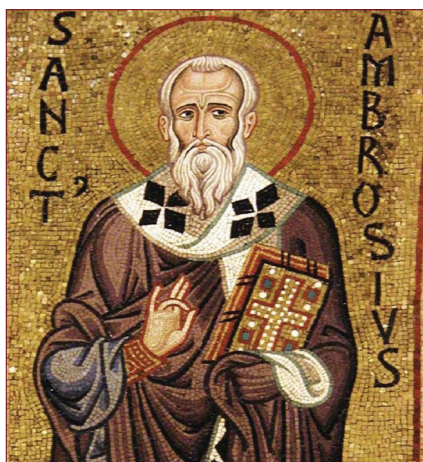
Referitor la cele întâmplate în gara Teiuș în seara zilei de 30 noiembrie 1918, Vasile Goldiș va preciza mai târziu: „În opinia publică românească s-a împământenit credința că Adunarea Națională de la Alba Iulia s-a desfășurat fără nicio jertfă de sânge. Inexact! Adunarea Națională de la Alba Iulia și-a avut martirul său... În scrierile deschișe, rana era descoperită și se vedea încă sângele încheag deasupra inimii. Adânc emoționat, ca niciodată în viața mea, dinaintea de vremi cernitului iconostas al bisericeții, i-am mulțumit pentru jertfa sângelui său vărsat pe altarul libertății”.

Pr. Petru Lascu

Patristica

Sfântul Ambrozie al Milanului

Sfântul Ambrozie s-a născut cel mai probabil la Trier, în Germania, cândva între anii 337-340, într-o familie de rang senatorial, creștină. Tatăl său era prefect al Galliei Narbonensis, iar mama sa avea preocupări literare. A primit o aleasă educație la Roma, urmându-l pe tatăl său în carieră. După aprofundarea studiilor în literatură, drept și retorică, a fost ales în consiliul din Liguria și Emilia, devenind apoi prefect consular.

La moartea episcopului arian Auxentie de Milano, în anul 374, scaunul episcopal a rămas vacant, între ortodocși și arieni iscându-se o acerbă dispută pentru succesiune. În mijlocul acestei crize, Ambrozie a rostit în mijlocul mulțimii un discurs conciliator.

Acesta i-a atras simpatia poporului, care l-a aclamat atunci drept singurul candidat capabil să îi succedă lui Auxentie, cu toate că la acea vreme era numai catehumen. A început, așadar, să învețe intensiv teologia creștină sub supravegherea preotului Simplician din Roma, apoi a fost botezat și, în scurt timp, a fost hirotonit, trecând repede prin toate treptele clericale, până ce a devenit episcop eparhiot de Milano.

A apărut credința ortodoxă a Sinodului de la Niceea, intrând curând în conflict cu arienii, influenți încă la Mediolanum și la curtea imperială. Agravându-se controversele religioase, Sfântul Ambrozie a reușit să îl convingă pe Grațian să convoace un sinod general al episcopilor occidentali, la Aquileea. Sinodul i-a depus din treaptă pe Paladie și Secundian, singurii episcopi arieni rămași, consolidând, astfel, poziția ortodocșilor în partea occidentală a Imperiului.

Totodată, Ambrozie s-a opus încercărilor susținătorilor vechii religii politeiste romane de a obține aprobarea împăratului pentru restaurarea altarului zeiței Victoria de lângă Senatul roman, susținând că un împărat creștin nu are dreptul să susțină perpetuarea religiei păgâne și a credințelor greșite. Din același motiv, l-a mustrat pe împărat atunci când acesta a susținut reconstrucția sinagogii iudaice care fusese distrusă într-o răzmeriță, amintindu-i că, în calitate de

împărat creștin, datoria lui era să construiască mai degrabă biserici.

A fost un predicator foarte popular și foarte respectat, având meritul de a impune o serie de reforme în celebrarea cultului public. Tradiția liturgică întemeiată de el se păstrează parțial până astăzi în Biserica Catolică din Milano, sub numele de „ritul ambrozian”.

În chestiuni de exegeză, Sfântul Ambrozie este un alexandrin. În chestiuni dogmatice, îl urmează pe Sfântul Vasile cel Mare și pe alți autori greci, însă dă o nuanță occidentală clară reflecțiilor sale teologice, lucru vizibil mai ales din importanța pe care o acordă reflecției asupra păcatului omenesc și lucrării Harului dumnezeiesc, precum și în locul pe care îl atribuie credinței în viața creștinilor. Între scrierile sale, amintim: *De Spiritu Sancto (Despre Duhul Sfânt)*, *De incarnationis Dominicae sacramento (Despre taina Întrupării Domnului)*, *De mysteriis (Despre Sfintele Taine)*, *Expositio evangelii secundum Lucam (Comentariu la Evangelia după Luca)* etc.

Sfântul Ambrozie a trecut la cele veșnice în data de 4 aprilie 397, fiind prăznuit de către Biserică la data de 7 decembrie a fiecărui an.

Constantin Voicu, Lucian-Dumitru Colda, *Patrologie*, vol. II, Editura Basicala, București, 2015.

Actualitatea creștină

● Expoziție la Viena, cu icoane și tablouri ale Sfântului Andrei Șaguna

În cadrul manifestărilor prilejuate de Zilele Șaguniene, cu binecuvântarea înaltpreașfințitului Părinte Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, și a înaltpreașfințitului Părinte Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, a fost vernisată în capitala Austriei Expoziția *Andrei Șaguna în icoane și chipuri*. Expoziția a fost găzduită în zilele de 30 noiembrie și 1 decembrie de parohia „Sfântul Antonie cel Mare” și „Sfântul Andrei Șaguna” din Viena, păstorită de părintele Ioan Moga. După săvârșirea Sfintei Liturghii din ziua de prăznuire a Sfântului Apostol Andrei și a Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, au fost prezentate exponatele care îl reprezintă pe ierarhul nostru în fiecare dintre etapele activității sale în slujba românilor transilvăneni.

Duminică, 2 decembrie 2018, expoziția a fost prezentată românilor prezenți la Sfânta Liturghie de la Biserica „Sfântul Apostol Andrei” din Viena. Alături de părintele paroh Nicolae Dura, a fost prezent și domnul Bogdan Mazuru, Ambasadorul României la Viena, alături de familie. După cuvântul de bun venit al preotului paroh, expoziția întregită acum cu exponate de dimensiuni mai mari, reproduceri la scară a originalelor din diferite colecții din țară, personalitatea Sfântului Ierarh Andrei Șaguna și fiecare exponat au fost prezentate de către părintele Emanuel Tăvală, consilier cultural al Arhiepiscopiei Sibiului. Activitatea în sprijinul românilor pe care Sfântul Andrei Șaguna a desfășurat-o la Viena a fost evidențiată și de către Ambasadorul Bogdan Mazuru în intervenția sa.

În felul acesta, Zilele Șaguniene 2018 au făcut posibilă revenirea vrednicului ierarh acasă, la Viena, acolo unde a făcut ca strigătul românilor ardeleni să fie auzit și ascultat după multe decenii.

Sursa: mitropolia-ardealului.ro

Creștini, știati că... ?

● Drapelul național al României are în spate o tradiție complexă și interesantă?

În încercarea de a-și speria adversarii și de a-și etala în mod simbolic atributele, dacii și-au ales drept drapel un cap de lup. Acest drapel al strămoșilor noștri era confecționat din bronz sau din argint, iar trupul, în formă de șarpe, era făcut din materiale textile. Lupul acesta era mai „viu” decât orice steag, căci la mișcarea lui rapidă prin aer scotea sunete înspăimântătoare pentru dușmani. Caracterul sângeros al lupului, puterea lui, inteligența și capacitatea de a acționa strategic, în haită, erau pentru daci calități pe care le prețuiau și le arătau, simbolic, dușmanilor, prin steagul pe care-l duceau în lupte.

Românii, a căror armată era organizată în legiuni, aveau câte un drapel pentru fiecare legiune în parte. Acvila romană, prezentă în vârful *hampei* (lancea, suportul de care este prinsă pânza drapelului), a cucerit lumea. Tot o acvilă, de această dată cu cruce în cioc, este prezentă și pe stema României, care înglobează simbolurile heraldice ale provinciilor țării noastre.

Originea drapelului românesc actual, a tricolorului, se pierde în adâncurile istoriei, culorile fiind deja folosite pe diplomele emise de către Mihai Viteazul, pe scuturi și steme. Aceste culori, în succesiunea lor, au fost asumate ca simboluri ale conștiinței unui neam în vremea lui Tudor Vladimirescu. Revoluționarii atribuiau culorilor semnificațiile: libertate – pentru albastrul cerului; dreptate – pentru galbenul precum cel al ogoarelor; frăție – pentru roșul sângelui vărsat.

După alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al celor două Principate Române unite, pe când mergea el spre București, a fost întâmpinat la marginea Buzăului de către comandantul dorobanților cu un steag tricolor. Evenimentul, prin emoția pe care i-a provocat-o domnitorului, a determinat ca doi ani mai târziu, la 22 iunie 1861, acesta să decreteze folosirea doar a drapelului tricolor ca drapel oficial al Principatelor Române. Până atunci, provinciile folosiseră steaguri diferite, cu simboluri specifice – bourul pentru Moldova și acvila cruciată pentru Țara Românească. Culorile acestui prim drapel erau dispuse pe orizontală, nu ca astăzi, pe verticală. Trecerea de la așezarea pe orizontală a culorilor pe verticală, așa cum avem și astăzi, s-a făcut oficial în ședința Senatului din 26 martie 1867.

Prin Legea nr. 96 din 20 mai 1998, ziua de 26 iunie a fost proclamată Ziua drapelului național al României.

Dan Cârlea

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Noiembrie 2018

Joi, 1 noiembrie ❖ A efectuat vizite canonice în cinci parohii din protopopiatul Aiud, însoțit fiind de către părintele protopop Ioan Bogdan.

Duminică, 4 noiembrie ❖ A săvârșit slujba de târnosire a bisericii și Sfânta Liturghie în filia Silivaș, parohia Vama Seacă, protopopiatul Aiud. La momentul potrivit, pe diaconul Adrian Maior l-a hirotonit preot pe seama parohiei Șaușa cu filia Sânmărgghita, protopopiatul Luduș.

Luni, 5 noiembrie ❖ În Catedrala *Reîntregirii* a oficiat slujba de *Te-Deum*, după care, la Casa de Cultură a Studenților din municipiul Alba Iulia, a prezidat conferința preoțească de toamnă la care au participat preoții celor cinci protopopiate din cuprinsul județului Alba.

Marti, 6 noiembrie ❖ La Căminul bisericesc *Peregrinus* din incinta Schitului „Hristos Pantocrator” din Alba Iulia, a prezidat examenul pentru ocuparea postului de preot paroh al parohiei Târgu-Mureș IV, precum și examenul de capacitate preoțească, sesiunea de toamnă.

Miercuri, 7 noiembrie ❖ În parohia „Pogorârea Duhului Sfânt” – *Platoul Romanilor* din Alba Iulia, a oficiat Sfânta Liturghie, în cadrul căreia l-a hirotonit diacon pe tânărul Ioan Cutean.

Joi, 8 noiembrie ❖ De hram, a liturghisit la Mănăstirea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” de la Rimetea, protopopiatul Aiud. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit diacon pe tânărul George Căbulea, iar pe diaconul Ioan Cutean l-a hirotonit preot pe seama parohiei Boz, protopopiatul Sebeș.

Vineri, 9 noiembrie ❖ A celebrat Sfânta Liturghie în parohia „Pogorârea Duhului Sfânt” – *Platoul Romanilor* din Alba Iulia; la momentele rânduite, l-a hirotonit diacon pe tânărul Marius Borșan, iar pe diaconul George Căbulea l-a hirotonit preot pe seama parohiei Vurpăr, protopopiatul Sebeș.

Sâmbătă, 10 noiembrie ❖ A săvârșit Taina Sfântului Botez pentru pruncul Alexandru -Ioan, fiul părintelui Nicolae Aloman din parohia Aiud III. De asemenea, în municipiul Târgu-Mureș, a participat la festivitatea de încheiere a cursurilor de cântăreți bisericești, organizate de către Arhiepiscopia Alba Iuliei.

Duminică, 11 noiembrie ❖ A oficiat slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie în parohia Icland Mare, protopopiatul Luduș; la momentele rânduite, l-a hirotonit diacon pe tânărul Răzvan Rădac, iar pe diaconul Marius Borșan l-a hirotonit preot pe seama parohiei Uila, protopopiatul Reghin.

Luni, 12 noiembrie ❖ În biserica „Înălțarea Domnului” – Catedrala mare din municipiul Târgu-Mureș, a săvârșit slujba de *Te-Deum*, după care, la Casa de Cultură „Mihai Eminescu”, a prezidat conferința preoțească de toamnă la care au participat preoții celor cinci protopopiate din cuprinsul județului Mureș.

Marti, 13 noiembrie ❖ În parohia Filea, protopopiatul Reghin, a oficiat slujba de binecuvântare a noii capele mortuare. De asemenea, în parohia Bistra Mureșului, protopopiatul Reghin, a săvârșit slujba de binecuvântare a Centrului cultural-catehetic „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon”.

Miercuri, 14 noiembrie ❖ În parohia „Pogorârea Duhului Sfânt” – *Platoul Romanilor* din Alba Iulia, a oficiat Sfânta Liturghie, în cadrul căreia l-a hirotonit diacon pe tânărul Alin Ana Scrob, iar pe diaconul Răzvan Rădac l-a hirotonit preot pe seama parohiei Lodroman, protopopiatul Blaj. Seara, în Catedrala *Reîntregirii*, a participat la slujba Vecerniei Mari și a

adresat o meditație elevilor seminariști și studenților teologi, în cadrul programului liturgic al *Săptămânii duhovnicești*.

Joi, 15 noiembrie ❖ A săvârșit slujba de târnosire a paraclisului cu hramul „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” din incinta Casei „Sfântul Ștefan cel Mare”, din municipiul Alba Iulia. Seara, în Aula „Dumitru Stăniloae” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a participat la lansarea volumului omagial dedicat vrednicului de pomenire Episcop Ioan Mihălțan.

Sâmbătă, 17 noiembrie ❖ La Catedrala *Reîntregirii*, a oficiat slujba de *Te-Deum*, cu prilejul ceremonialului de depunere a urnei cu pământ adus din toate zonele istorice ale țării și de pe câmpurile de luptă. În continuare, la Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia, a participat la festivitatea de încheiere a cursurilor de cântăreți bisericești, organizate de către Arhiepiscopia Alba Iuliei.

Duminică, 18 noiembrie ❖ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia Albești, protopopiatul Sighișoara. La finalul slujbei, i-a hirotesit întru *iconom* pe preoții parohi Ioan Nistor și Augustin Corfariu.

Luni, 19 noiembrie ❖ În municipiul Sighișoara, a oficiat slujba de sfințire a monumentului ridicat în cinstea eroilor neamului românesc, cu prilejul Centenarului Marii Uniri.

Marti, 20 noiembrie ❖ La Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia, s-a întâlnit cu elevii secției *Teologie Pastorală*, clasele IX-XII, cărora le-a adresat cuvinte duhovnicești despre patronii spirituali ai claselor lor.

Miercuri, 21 noiembrie ❖ În Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, a săvârșit Sfânta Liturghie, în cadrul căreia pe diaconul Alin Ana Scrob l-a hirotonit preot pe seama parohiei Purcăreți, protopopiatul Sebeș.

Joi, 22 noiembrie ❖ A oficiat Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica părintelui Ioan Corcheș din parohia Sălcuia de Jos I, protopopiatul Câmpeni.

Vineri, 23 noiembrie ❖ În fața Casei de Cultură a orașului Teiuș, a binecuvântat bustul stegarului Ion Arion, martir al Unirii, și a oficiat slujba parastasului pentru odihna sufletului său.

Sâmbătă, 24 noiembrie ❖ La Catedrala *Reîntregirii*, a oficiat slujba de *Te-Deum* cu ocazia *Întâlnirii anuale a tinerilor din Arhiepiscopia Alba Iuliei*, ediția a VIII-a, adresându-le celor prezenți o alocuțiune despre importanța cetății Alba Iuliei în istoria neamului românesc.

Duminică, 25 noiembrie ❖ A luat parte la slujba de sfințire a Catedralei Mântuirii Neamului și la Sfânta Liturghie, săvârșită de către Sanctitatea Sa, Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic, și de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Joi, 29 noiembrie ❖ La Catedrala *Reîntregirii*, a primit vizita doamnei prim-ministru Vasilica-Viorica Dăncilă, împreună cu membrii Guvernului României.

Vineri, 30 noiembrie ❖ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala *Reîntregirii*. De asemenea, la Casa de Cultură a Studenților din municipiul Alba Iulia, a luat parte la deschiderea lucrărilor *Congresului Spiritualității Românești*, ediția a XXII-a. Seara, la Catedrala arhiepiscopală, i-a întâmpinat pe Preafericiții Părinți Patriarhi Teofil al III-lea al Ierusalimului și Daniel al României.

A consemnat
Eugen Bărbăian
Secretar eparhial

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a liturghisit în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia

În ziua de 2 decembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a slujit Sfânta Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia. Atmosfera duhovnicească a fost încă sub ecoul sărbătorii naționale, când peste o sută de mii de români au

participat la evenimentele prilejuite de Centenarul Marii Uniri.

Catedrala Încoronării din Alba Iulia a fost construită după planurile arhitectului Victor Ștefănescu. Lucrările au fost începute la 28 martie 1921 și au fost finalizate la mijlocul lunii septembrie 1922, cu ocazia

Încoronării Regilor Ferdinand I și Maria. În data de 8 octombrie a avut loc sfințirea acesteia, iar din anul 1975 ea servește drept catedrală eparhială.

În cuvântul de învățătură, Înaltpreasfinția Sa, vorbind despre valorile noastre spirituale și etnice, a spus: „Pe cât ne stă în putință, să ne asumăm responsabilitatea de a ne valida ca fii ai luminii și de a ține aprinsă torța spiritualității românești. Trăind în duhul Legii strămoșești, noi arătăm fidelitate și iubire profundă față de neamul românesc născut, nu făcut creștin”.

Pr. Petrișor Muntean

Arhipăstorul Alba Iuliei a celebrat Sfânta Liturghie în parohia Cristești I, protopopiatul Târgu-Mureș

În data de 9 decembrie, Ierarhul nostru a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica „Sfântul Ierarh Nicolae”, din parohia Cristești I, protopopiatul Târgu-Mureș. Comunitatea creștină de aici este păstorită de către preotul Răzvan Enache. Prima atestare documentară a localității este din anul 1332, sub denumirea de Sfânta Cruce.

Numărul credincioșilor s-a mărit după anul 1990 și biserica, situată în vatra veche a satului, a devenit neîncăpătoare, fiind necesară ridicarea unei biserici noi în centrul civic al comunei. Astfel, în anul

2003, s-a pus piatra de temelie pentru construirea noului locaș de cult, iar în anul 2007 a avut loc sfințirea acestuia.

Prezența Chiriarhului a fost prilej de bucurie pentru credincioșii de aici, având în vedere că ne aflăm în perioada de pregătire pentru marele praznic al Nașterii Domnului. Climat profund duhovnicesc înfiripat prin rugăciune a fost pentru cei prezenți un imbold de a se îndrepta din gârbovirea pricinuită de păcate și de a viețui cu verticalitate morală.

Pr. Petrișor Muntean

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a slujit Dumnezeiasca Liturghie în Ediculul Sfântului Mormânt din Ierusalim

În perioada 11-18 decembrie, Părintele Arhiepiscop Irineu s-a aflat în pelerinaj la Locurile Sfinte, cu un grup de clerici și credincioși. În zorii zilei de 16 decembrie, a celebrat,

în sobor, Dumnezeiasca Liturghie în Ediculul Sfântului Mormânt din Ierusalim, cea mai importantă catedrală a lumii mântuite. Intrat aici, pelerinului creștin „în cer i se pare a

sta”, fiindcă se întâlnește cu Absolutul.

Țara Sfântă este locul în care Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om, pentru ca omul să devină dumnezeu prin har, cum spun Sfinții Părinți. De aceea, este un privilegiu pentru orice creștin să calce pe acest pământ sfințit de urmele pașilor și de sângele lui Hristos, Răscumpărătorul nostru divin. Întors acasă, înzdrăvenit duhovnicește, nu poți decât să vestești tuturor cu entuziasm minunile Dumnezeului întrupat.

Pr. Petrișor Muntean

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu Botoi;
Redactori: Pr. Nicolae Aloman; Andrei Motora;
Colaboratori: Pr. Petrișor Muntean, Arhid. Rafael Orzei, Pr. Iosif Zoica;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2018 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe postale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman